

Matti Jalava

**ISOISÄN KAVALLUSTUOMIO
JA MUUTA SUVUSTANI**

Vakkamedia Oy 2023

© 2023 Matti Jalava Vakkamedia Oy

ISBN 978-952-94-7549-0

Kirjoittaja: Matti Jalava

Kansi: Sari Jalava

Taitto: Matti Jalava

Kustantaja: Vakkamedia Oy

Painopaikka Newprint Oy, Raisio 2023

Kannen kuvat

Etukansi: Erkki Jalavan (edessä kesk.) perhe 1920-luvulla.

Tarkemmat tiedot s. 80 ja kuvan taustan kellosta s. 12.

Takakansi: Helli Jalavan (takana 2. vas.) perhe v. 1928 vaiheilla. Tarkemmat tiedot s. 180.

Matti Jalava

**ISOISÄN
KAVALLUSTUOMIO
JA MUUTA SUVUSTANI**

Vakkamedia Oy 2023

Pääkohtia sisällöstä

Juuria Vehmaan Sillankorvassa	6
Suvun vanha seinäkello	12
Artturin Jalmari-veli	13
Artturi vaikuttajana	26
Artturin kavallustuomio	34
Suvun sukunimistä	45
Isän äidin Ojanperä-suvusta	50
Suutarintyöstä	68
1920-luvun Vehmaan Vinkkilää	72
Erkin veli Yrjö	88
Erkin veli Kaino	92
Erkin veli Reino	102
Erkin veli Paavo	123
Isäni Erkki Jalava	137
Äitini Airola-svusta	175
Isoäitini Pikalan suvusta	209
Sota-ajan kirjeenvaihtoa	215
Sukulaisten sotaveteraanitietoja	255
Äiidin serkku näyttelijä Sirkka-Liisa Rannikko	257
Hamstrauksesta sota-aikana	259
Sisareni Eila	261
Sisareni Marja	270
Sisareni Liisa	278
Sisareni Ritva	284
Matin kansa- ja oppikoulu	287
Oppikoulu ohi - mitä nyt	309
Matin työelämästä	328
Tuula, vaimoni	356
Tuulan ja Matin lapsia	380
Lähteet	386

Lukijalle

Kerron tässä kirjassa pääasiassa vehmaalaisen isäni puoleisesta suvusta, mutta myös isäni äidin pohjanmaalaisesta suvusta. Oman äitini suvusta kerron myös. Ja oman puolisoni Tuulan suvusta myös vähän.

Tietysti kerron omasta, nyt jo 84-vuotisesta elämästäni ja perheestäni.

Nimen *Isoisän kavallustuomio ja muuta suvustani* valitsin lähinnä iltapäivälehtien noudattaman otsikoinnin tyyliin. Siinähan tavoitellaan lukukiinnostuksen herättämistä niillekin, joita aihe, sukuni ei sinänsä kiinnostaisi.

Isoisäni, vehmaalainen suutari oli aikanaan arvostettu henkilö ja myös luottamushenkilö. Vanhasta paikallislehdestä aikanaan löytämästäni kavallisuusuutisesta ei suvussa ollut kerrottu. Eikä siinä vaiheessa ollut enää isänikään selvittämässä, mistä oli kysymys. Äitini eli vielä, mutta hänen mukaansa ei kovin suuresta rikoksesta ollut kyse. Työväenyhdistyksen rahoja se koski. Suvussa oli selitetty rahojen lainaamista suutarin isompaan tarvikehankintaan. Ja asian vireilletuloa selitettiin myös 1930-luvun demarien ja kommunistien välisellä kiistallakin. Tiedä sitten.

Kirjassa on yksityiskohtaisia henkilötietoja sukulaisista, mutta varsinainen sukututkimuskirja tämä ei ole.

Kiitän läheisiäni kirjan teossa saamastani avusta. Kaikilta olen saanut helposti pyytämäni apua.

Toivon, että kirjassa säilyy tuleville polville myös vakkasuomalaista paikallishistoriaa, esimerkiksi omaa työuraani koskevissa kohdissa.

Matti Jalava

Lähteet

- Ahtiainen Pentti - Laurila Olli - Vihe Jyrki, Tauteja ja terveyttä - Välähdyksiä terveydenhuollosta puutalokaupungissa, 2017
- Blomqvist Eila muistelmia toukokuu 2012, Eloni alkutaival -kirjanen
- Filpus Kari, Alkoholien salakuljetus ja sen valvonta Perämeren rannikolla kieltoaikana 1919–1932.
- Hella Tenho, Länsisuomalaisista merenkulkuperinnettä – Rauman–Uudenkaupungin rekisterialueet, Uusikaupunki 2001
- Horila Tapio, Ilo irti, Kaskuja Somerolta 1, Hämeenlinna 1979
- Jalava, Helli ja Erkki, sota-ajan kirjeenvaihto
- Jalava, Liisa, lapsuuden päiväkirjoja
- Jalava, Mari, muistuinpanot 16.2.1993 Turun Maakunta-arkistokäynnistä
- Jalava Kaino, perukirja
- Jalava Tuula: Tuula Jalavan 25 ensimmäistä vuotta, Ifolor-kirja 2016
- Juntti Heikki, Sairastuvasta aluesairaalaksi. Vakkasuomalaisen sairaalatoiminnan vaiheita vv. 1890-1984
- Jussila Matti, Uudenkaupungin Telakka 100 vuotta – Sonjasta Helenaan, Uusikaupunki 1992
- Jussila Matti, Vehmaan VPK:n 50 vuotta 1933–1983, Uusikaupunki 1983
- Kantakortit sodassa olleista sukulaisista, Sota-arkistosta helmikuuussa 2006 hankitut
- Klotz Erich: Uudenkaupungin Yhteislyseo 1895 – 1970, Uusikaupunki 1970
- Koskimies-Envall Marianne, Vaurastuva kansakunta kuvina 1869–1899, Vaasa 1998
- Koulutus Suomessa, Yhä enemmän ja yhä useammalle, Tilastokeskuksen nettisivut
- Kunnallisia Tietoja -lehti 18.4.1930, 8.9.1932, 22.6.1944
- Laakso Matti, Kalantilaiset sodassa 1939–1945, Newprint 2005
- Lahikainen Erkki, Näin se tapahtui, TS-yhtymä 2006
- Lahikainen, Erkki: Yhteisellä asialla, Tampere 2008
- Laine Lauri: Poimintoja Nuhjalan rukoushuoneen vaiheista, moniste 28.10.1984, 27.3.1988
- Laitilan Sanomat 1.9.1933, 8.6.2018 Silon ekumeeninen kappeli on tutustumisen arvoinen,
- Larjama Olavi, Omin voimin yhteistoimin, Vehmaan Osuuskauppa 100 vuotta, 2006
- Larjama Olavi, Rautila – Kuntakeskuksesta kesäkyläksi, 2000
- Lindholm Kauko, Vakka-Suomen Piirisairaala 1916 – 1976, Laitila 1977
- Lindholm Kauko – Tähtinen Esko, Vakka-Suomen piirisairaala 1916 – 1978 Uudenkaupungin sairaala 1977 – 1990, Uusikaupunki 1991
- Linnilä Kai, Iloinen 50-luku, Purkkaa, sotakorvauksia ja unelmia, Jyväskylä 2003
- Liukkonen, Kaarina, Tie vie Lepäisille, 2017
- Lounais-Suomen puhelinluettelot 1973, 1976, 1984 ja 1988.
- Me-lehti (aik. Kuluttaja) syksy 1978, muistokirjoitus Teuvo Airolasta
- Metsäalan Ammattilehti 23.07.2017, Suomalainen ajokortti on jo 110-vuotias, <https://www.ammattilehti.fi/uutiset.html?101972>
- Mercators handels- och industrikalender 1935
- Mobilisti Senior -lehti 2/2016, (BMW/EMW)
- Myllykylä Turka, Tarinaa ja tuokiokuvia Vinkkilän vanhan postikonttorin vaiheilta, Turku 2014
- Mynämäen Kotiteollisuuskoulun lukuvuosikertomus 1982–1983, moniste
- Mäkelä Päivi, Maalaiskylästä asemanseudeksi, Vehmaan Vinkkilä n. 1890–1939, Turku 1981 (Mäkelä)
- Mäkelä Päivi, Haastatteluja Vehmaan Vinkkilässä. Kulttuurien tutkimuksen kansatieteen laitos KTL 1246, Turku 1979, Erkki Jalavan haastattelu (Mäkelä 2)
- Nummelin Markku, Turun—Naantalin—Uudenkaupungin rautatie, Keuruu 2018
- Paasio Veikko, Uudenkaupungin historia V, Uusikaupunki 1967
- Palmunen Rainer (toim.), Kun Suomi Taisteli, 1989
- Perälä Väinö, Vehmaan historia, 1951
- Pohjola Matti A. Sinivalkoinen kivi, 1984
- Pohjola Matti A, Värikkäät vuosikymmenet - Vakka-Suomen Taideyhdistys 1976 – 1996
- Oy Saaren Kiviliike Ltd:n vaiheet 1939–1949, 16 s. käsin kirjoitettu ”päiväkirja”, kirjoittaja ilmeisesti Albin Siivonen
- Raunio Ari: Sotatoimet, Suomen sotien 1939–45 kulku kartoin, Porvoo 2004
- Rehberg Katarina, Suomen asevelvollisuus ennen, nyt ja tulevaisuudessa verrattuna Ruotsin järjestelmään, Laurea-ammattikorkeakoulun opinnäytetyö, Hyvinkää 2009
- Sininen Kirja - Suomen talouselämän hakemisto, 1937 (digi.kansalliskirjasto.fi)
- Sininen Kirja - Suomen talouselämän hakemisto, 1939–1940 (digi.kansalliskirjasto.fi)
- Suunnistaja-lehti 6/2022 (Enni Jalavan haastattelu)

Suomalainen Harri – Ikala-Suomalainen Sirpa, Vehmassalm, voi Vehmassalm... – Räjhtävää lavakulttuuria 50 vuotta, Kokemäki 2013
 Suomalainen Wirallinen Lehti 12.5.1906 ja 15.5.1906
 Suomen historia 6, 1987 Weilin+Göös, samoin 8 1988.
 Tuominen Leila K., Vakkasuomalaisten pitokokkien parhaita, Uusikaupunki 2002
 Turun Päivälehti 3.6.1977 (Vehmaalla jälleen vain yksi jalostamo)
 Turun Sanomat 29.1.2923 (Varsinais-Suomen vuoden urheilija)
 Turun Yliopiston kansatieteen laitoksen käsikirjoitusarkiston TYKL 1151 haastatteluja (Arvi Almenoksa, Erkki Jalava, Reino Jalava)
 Työväenjärjestöjen Tiedonantaja 18.1.1928 (TUL:n seuran perustaminen)
 Uudenkaupungin Sanomat 4.9.1934, 1936 vuosikerta kirjastossa, 21.3.1990 (Immo Jalava 50 v.)
 Uudenkaupungin v. 1949 puhelinluettelo
 Uudenkaupungin verkkoryhmän puhelinluettelot 1963, 1995
 Uudenkaupungin Yhteislyseon kertomukset lukuvuosilta 1950-51, 1951-52, 1952-1853, 1953-54 ja 1954-55
 Vakkasuomalaisten veteraanimatrikkelityön (2010 – 2013) kutsuntaluettelotiedot
 Vakka-Suomen Sanomat 18.12.1976 (Tilaa on jätettävä ajoissa nuoremmille). 6.9.1990 (Moskova herää eloon Vehmaalla – Museoviikon tanssit työväentalolla). 31.12.2020 (Vehmaan Veto vaalii huippuvuosiensa muistoja).
 Vehmaalaiset sodissa 1939 – 1945, Saarijärvi 2013
 Vehmaan Osuusmeijeri r.l. 1904 – 1954, Turku 1954
 Venäl. topografikartta 1:21000 Vinkkilästä, 1881 mittaus
 Video Helli ja Matti Jalavan käynnistä Korvensuussa ja Kivikylässä 27.8.2989
 Viitasalo Ere, Korvensuun tehdasalueen historiaa, Mynämäki 1999
 Winter Helmer, Uudenkaupungin Yhteislyseo 1895 – 1945, Turku 1945
 Vuorisalmi Hannes, Vakkasuomalaisen talonpojan muistelmia, Uusikaupunki 1954
 Vuorisalmi Hannes, Vakkasuomalaisen talonpojan muistelmia III, Uusikaupunki 1957
 Vähäkangas Ismo, Finskan kivinen tie — Suomen kiviteollisuus 100 vuotta

Haastatteluja, myös sähköpostivaihtoa:

Matti Airola 27.9.1996, Tuula Airola, sähköposteja v. 2006, Aune Anttila, Eeva Eloranta os. Pohjola (puhelu tammikuu 2013), Kaarina Heininen os. Holmberg 8.2.2023, Kauko Isotupa 20.9.2021, Enni Jalava, Helli Jalava 1988, Juha Jalava, Tapio Jalava, Erja Kaisku, Kerko Hannele <hannele.kerko@apteekit.net> 18.9.2019, Seppo Laurell (†, kirje 23.9.1999, sähköposti tammikuu 2016), Antti Malmberg (†), Martti Marttila Lokalahti, Sirkka Merikallio o.s. Elo, Eino Ruohonen (Marttila) 19.9.2019, Simo Raitio 10.2.2021, Anneli Ranki 11.2.2021, Juha Sahi (juha.sahi@sahitradinghouse.com), Heli Salaterä 5.1.2021. Jouni Salmi 8.7.2018, Sakari Salonen, Taisto Silvan, Viacheslav Skokov (Karjalan valli, Sotavainajien etsintäryhmä, karel.val@gmail.com), Carola Sundqvisti, museonjohtaja, Pietarsaaren tupakkamuseo, Heikki Valsta, Asko Virtanen, Simo Virtanen

www.sivuilta

docplayer.fi/56910544-Mielisairaanhoidajien-koulutus-suomessa-vuosina.html (Pro gradu -tutkielma 22.5.2017)

www.aikanaan.fi/pitkaniemi/ensimmäinen-osio/mielisairaanhoidajien-koulutus-pitkaniemessa/
 www.kirjastot.fi/kysy/mita-tarkoitetaan-rintamamiestaloilla-naita-taloja
 www.muistipuisto.fi/tietoa/pyykkipaiva/ (pyykinpesun historiaa)
 www.oktanet.fi/personal/ove/porkkala/ porkhist.html
 www.porkkala.net.
 www.reservilainen.fi/uutiset/ratsuvaen_koulutus_loppuu_suomessa
 www.ruotuvaki.fi/-/ratsumiehia-koulutettiin-kuin-laskuvarjoajakareita
 www.saunalahti.fi/arnoldus/difteria.html (Arno Forsius, Kurkkumätä)
 https://www.seurantat.fi/
 www.soat.fi/index_files/luennot/Aitikuolleisuus.pdf Äitiyskuolleisuus Suomessa
 https://ukilife.fi/minun-paikkani-mari-jalava/

Aineistoa Facebookista

Tuula Ekholmin valokuva Tahti-Veikoista 17.5.1950;
 Kai Lindegren Einen kioskista;
 Rahamuseon rahanarvolaskin;

Takakansi

Etukansi

Isoisän kavallustuomio ja muuta suvustani | Matti Jalava

MATTI JALAVA

Isoisän kavallustuomio
ja muuta suvustani